

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రథము

విఘ్నేశ్వరధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాసధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

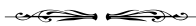
వ్యాసధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్ధం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, ఏకోనచత్వారింశోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం,
ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

న మత్కృతే త్వయా వీరః భీః కార్యా వనమంతికాత్ ।
ఇయం భూమిః సదాస్మాకముచితా వసతాం వనే ॥ 39-23॥

త్వయా తు దుష్కరః కస్మాదిహ వాసః ప్రరోచితః ।
వయం తు బహుసత్త్యే ఓస్మిన్నివసామస్తపోధన ॥ 39-24॥

భవాంస్తు కృష్ణవర్మార్భః సుకుమారః సుభోచితః ।
కథం శూన్యమిమం దేశమేకాకీ విచరిష్యతి ॥ 39-25॥

అర్జున ఉవాచ

గాండీవమాశ్రయం కృత్వా నారాచాంశ్చాగ్నిసన్నిభాన్ ।
నివసామి మహారణ్యే ద్వితీయ ఇవ పావకిః ॥ 39-26॥

ఏష చాపి మయా జంతుర్మృగరూపం సమాశ్రితః ।
రాక్షసో నిహతో ఘోరః హంతుం మామిహ చాగతః ॥ 39-27॥

కిరాత ఉవాచ

మయైష భన్వనిర్ముక్తైస్తాడితః పూర్వమేవ హి ।
బాణైరభిహతః శేతే నీతశ్చ యమసాదనమ్ ॥ 39-28॥

మమైష లక్ష్మ్యభూతో హి మమ పూర్వపరిగ్రహః ।
మమైవ చ ప్రహారేణ జీవితాద్యుపరిపితః ॥ 39-29॥

దోషాన్వ్యాన్నార్హసేఽన్యస్త్రై వక్తుం స్వబలదర్పితః ।
అవలిప్తోఽసి మందాత్మన్న మే జీవన్విమోక్ష్యసే ॥ 39-30॥

స్థిరో భవస్వ మోక్ష్యామి సాయకానశనీనివ ।
ఘటస్వ పరయా శక్త్యా ముంచ త్వమపి సాయకాన్ ॥ 39-31॥

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా కిరాతస్యార్జునస్తదా ।
రోషమాహారయామాస తాడయామాస చేషుభిః ॥ 39-32॥

తతో హృష్టేన మనసా ప్రతిజగ్రాహ సాయకాన్ ।
భూయోభూయ ఇతి ప్రాహ మందమందేత్యువాచ హ ॥ 39-33॥

ప్రహరస్వ శరానేతాన్నారాచాన్మర్మభేదినః ।
ఇత్యుక్తో బాణవర్షం స ముమోచ సహసార్జునః ॥ 39-34॥

తతస్థా తత్రసంరభౌ రాజమానౌ ముహుర్ముహుః ।
శరైరాశీవిషాకారైస్తతక్షాతే పరస్పరం ॥ 39-35॥

తతోఽర్జునః శరవర్షం కిరాతే సమవాస్పజత్ ।
తత్రసన్నేన మనసా ప్రతిజగ్రాహ శంకరః ॥ 39-36॥

ముహూర్తం శరవర్షం తత్ ప్రతిగృహ్య పినాకభృక్ ।
అక్షతేన శరీరేణ తస్థా గిరిరివాచలః ॥ 39-37॥

స దృష్ట్వా బాణవర్షం తు మోఘీభూతం ధనంజయః ।
పరమం విస్మయం చక్రే సాధు సాధ్వితి చాబ్రవీత్ ॥ 39-38॥

అహోఽయం సుకుమారాంగః హిమవచ్ఛిఖరాశ్రయః ।
గాండీవముక్తాన్నారాచాన్ప్రతిగృహ్ణాత్యవిహ్వలః ॥ 39-39॥

కోఽయం దేవో భవేత్సాక్షాద్రుద్రో యక్షః సురోఽసురః ।
విద్యతే హి గిరిశ్రేష్ఠే త్రిదశానాం సమాగమః ॥ 39-40॥

న హి మద్వాణజాలానాముత్పృష్టానాం సహస్రశః ।
శక్తోఽన్యః సహితుం వేగమృతే దేవం పినాకినమ్ ॥ 39-41॥

దేవో వా యది వా యక్షః రుద్రాదన్యో వ్యవస్థితః ।
అహమేనం శరైస్తేక్షైర్నయామి యమసాదనం ॥ 39-42॥

తతో హృష్టమనా జిష్ణుర్నారాచాన్మర్మభేదినః ।
వ్యస్పజచ్ఛతథా రాజన్మయాఖానివ భాస్కరః ॥ 39-43॥

తాన్త్రసన్నేన మనసా భగవాన్ లోకభావనః ।

శూలపాణిః ప్రత్యగృహ్లాచ్ఛిలావర్షమివాచలః ॥ 39-44॥

క్షణేన క్షీణబాణోఽథ సంవృత్తః ఫాల్గునస్తదా ।

భీశ్చైనమావిశత్ తీవ్రా తం దృష్ట్వా శరసంక్షయమ్ ॥ 39-45॥

చింతయామాస జిష్ణుస్తు భగవంతం హుతాశనమ్ ।

పురస్తాదక్షయౌ దత్తౌ తూణౌ యేనాస్య ఖాండవే ॥ 39-46॥

కిం ను మోక్ష్యామి ధనుషా యన్మే బాణాః క్షయం గతాః ।

అయం చ పురుషః కోఽపి బాణాన్త్రసతి సర్వశః ॥ 39-47॥

హత్వా చైనం ధనుష్కోట్యా శూలాగ్రేణేవ కుంజరమ్ ।

నయామి దండధారస్య యనుస్య సదనం ప్రతి ॥ 39-48॥

ప్రగృహ్యథ ధనుష్కోట్యా జ్యాపాశేనావకృష్య చ ।

ముష్టిభిశ్చాపి హతవాన్ వజ్రకల్పైర్మహాద్యుతిః ॥ 39-49॥

సంప్రయుధ్యద్ధనుష్కోట్యా కౌంతేయః పరవీరహా ।

తదప్యస్య ధనుర్ద్రివ్యం జగ్రాహ గిరిగోచరః ॥ 39-50॥

తతోఽర్జునో గ్రస్తధనుః ఖంగపాణిరతిష్ఠత ।

యుద్ధస్యాంతమభీష్పవ్యై వేగేనాభిజగామ తమ్ ॥ 39-51॥

తస్య మూర్ధ్ని శితం ఖండమ్ ఆసక్తం పర్వతేష్వపి ।

ముమోచ భుజవీర్యేణ విక్రమ్య కురునందనః ॥ 39-52॥

తస్య మూర్ధానమాసాద్య పఫాలాసివరో హి సః ।

తతో వృక్షైః శిలాభిశ్చ యోధయామాస ఫాల్గునః॥ 39-53॥

తదా వృక్షాన్మహాకాయః ప్రత్యగృహ్లాదథో శిలాః ।

కిరాతరూపీ భగవాన్ తతః పార్థో మహాబలః ॥ 39-54॥

ముష్టిభిర్వజ్రసంస్పర్శైర్ధామముత్పాదయన్ముఖే ।

ప్రజహార దురాధర్షే కిరాతసమరూపిణి ॥

॥39-55॥

తతః శక్రాశనిసమైర్ముష్టిభిర్భృశదారుణైః ।

కిరాతరూపీ భగవానర్దయామాస ఫాల్గునమ్ ॥

॥39-56॥

తతశ్చటచటాశబ్దః సుఘోరః సమపద్యత ।

పాండవస్య చ ముష్టినాం కిరాతస్య చ యుధ్యతః ॥

॥39-57॥

సుముహూర్తం తు తద్ యుద్ధమ్ అభవల్లోమహర్షణమ్ ।

భుజప్రహారసంయుక్తం వృత్రవాసవయోరివ ॥

॥39-58॥

జఘానాథ తతో జిష్ణుః కిరాతమురసా బలీ ।

పాండవం చ విచేష్టం తం కిరాతోఽప్యహానద్ బలీ ॥

॥39-59॥

తయోర్భుజవినిష్ఠేషాత్సంఘర్షేణోరసోస్తథా ।

సమజాయత గాత్రేషు పావకోఽంగారధూమవాన్ ॥

॥39-60॥

తత ఏనం మహాదేవః పీడ్య గాత్రైః సుపీడితమ్ ।

తేజసా న్కృమద్రోషాచ్ఛేతస్తస్య విమోహయన్ ॥

॥39-61॥

తతోఽభిపీడితైర్గాత్రైః పిండికృత ఇవాబభౌ ।

ఫాల్గునో గాత్రసంరుద్ధః దేవదేవేన భారత ॥

॥39-62॥

నిరుచ్ఛ్వాసోఽభవచ్ఛైవ సన్నిరుద్ధో మహాత్మనా ।

పపాత భూమ్యాం నిశ్చేష్టః గతసత్త్వ ఇవాభవత్ ॥

॥39-63॥

స ముహూర్తం తథా భూత్వా సచేతాః పునరుత్థితః ।

రుధిరేణాఘ్రతాంగస్తు పాండవో భృశదుఃఖితః ॥

॥39-64॥

శరణ్యం శరణం గత్వా భగవంతం పినాకినమ్ ।

మృణ్మయం స్థండిలం కృత్వా మాల్యేనాపూజయద్భవమ్ ॥

॥39-65॥

తచ్చ మాల్యం తదా పార్థః కిరాతశిరసి స్థితమ్ ।
అపశ్యత్పాండవశ్రేష్ఠ హర్షేణ ప్రకృతిం గతః ॥ 39-66॥

పసాత పాదయోస్తస్య తతః ప్రీతోఽభవద్భవః ।
ఉవాచ చైనం వచసా మేఘగంభీరగీర్లరః ॥ 39-67॥

జాతవిస్మయమాలోక్య తతః క్షీణాంగసంహతిమ్ ।
భవ ఉవాచ

భోభోః ఫాల్గున తుష్టోఽస్మి కర్మణా ప్రతిమేన తే ।
శార్యేణానేన భృత్యా చ క్షత్రియో నాస్తి తే సమః ॥ 39-68॥

సమం తేజశ్చ వీర్యం చ మమాద్య తవ చానఘు ।
ప్రీతస్తేఽహం మహాబాహో పశ్య మాం భరతర్షభ ॥ 39-69॥

దదామి తే విశాలాక్ష చక్షుః పూర్వఋషిర్భవాన్ ।
విజేష్యసి రణే శత్రూనపి సర్వాందివోకసః ॥ 39-70॥

ప్రీత్యా చ తేఽహం దాస్యామి యదస్త్రమనివారితమ్ ।
త్వం హి శక్తో మదీయం తదస్త్రం ధారయితుం క్షణాత్ ॥ 39-71॥

అర్జున ఉవాచ

తతో దేవం మహాదేవం గిరిశం శూలపాణినం ।
దదర్శ ఫాల్గునస్తత్ర సహ దేవ్యా మహాద్యుతిమ్ ॥ 39-72॥

స జానుభ్యాం మహీం గత్వా శిరసా ప్రణిపత్య చ ।
ప్రసాదయామాస హరం పార్థః పరపురంజయః ॥ 39-73॥

అర్జున ఉవాచ

కపర్దిన్సర్వభూతేశ భగనేత్రనిపాతన ।
దేవదేవ మహాదేవ నీలగ్రీవ జటాధర ॥ 39-74॥

కారణానాం చ పరమం జానే త్వాం త్ర్యంబకం విభుమ్ ।
దేవానాం చ గతిం దేవం త్వత్ప్రసూతమిదం జగత్ ॥ 39-75॥

అజేయస్త్వం త్రిభిర్లోకైః సదేవాసురమానుషైః ।

శివాయ విష్ణురూపాయ విష్ణవే శివరూపిణే ॥

॥39-76॥

దక్షయజ్ఞవినాశాయ హరిరుద్రాయ వై నమః ।

లలాటాక్షాయ శర్వాయ మీఢుషే శూలపాణయే ॥

॥39-77॥

పినాకగోష్ఠే సూర్యాయ మంగల్యాయ చ వేధసే ।

ప్రసాదయే త్వాం భగవన్సర్వభూతమహేశ్వర ॥

॥39-78॥

గణేశం జగతః శంభుం లోకకారణకారణమ్ ।

ప్రధానపురుషాతీతం పరం సూక్ష్మతరం హరమ్ ॥

॥39-79॥

వ్యతిక్రమం మే భగవన్కుంతుమర్హసి శంకర ।

భగవన్ దర్శనాకాంక్షీ ప్రాప్తోఽస్మీమం మహాగిరిమ్ ॥

॥39-80॥

దయితం తవ దేవేశ తాపసాలయముత్తమమ్ ।

ప్రసాదయే త్వాం భగవన్సర్వలోకనమస్కృతమ్ ॥

॥39-81॥

న మే స్యాదపరాధోఽయం మహాదేవతిసాహసాత్ ।

కృతో మయామమజ్ఞానాద్విమర్దో యస్త్వయా సహ ।

శరణం ప్రతిపన్నాయ తత్కుమస్వాద్య శంకర ॥

॥39-82॥

వైశంపాయన ఉవాచ

తమువాచ మహాతేజాః ప్రహస్యవృషభధ్వజః ।

ప్రగృహ్య రుచిరం బాహులం క్షాంతమిత్యేవ ఫాల్గునమ్ ॥

॥39-83॥

పరిష్వజ్య చ బాహుభ్యాం ప్రీతాత్మా భగవాన్లరః ।

పునః పార్థం సాంత్యపూర్వమువాచ వృషభధ్వజః ॥

॥39-84॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత కైరాతపర్వణి

మహాదేవస్తవే ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః ॥39॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

